

Toelichting op de gedragscode voor leden van de raad

Algemene bepalingen (artikel 1)

De gedragscode geldt conform de in de Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning opgenomen definities voor duoraadsleden en fractieassistenten.

Belangenverstrengeling en aanbesteding (artikel 2)

De rolverschuiving van de overheid in de afgelopen decennia stelt nieuwe eisen aan de onafhankelijkheid en de integriteit van het openbaar bestuur. Gemeenten treden in de ene situatie op als professionele overheid en in de andere situatie als mede-actor dan wel marktpartij. De overheid bevindt zich vaak midden in een maatschappelijk netwerk. Dat schept verantwoordelijkheden naar uiteenlopende en telkens nader te bepalen belanghebbenden.

In deze situatie is het van belang bedacht te zijn op het gevaar van verstrengeling van belangen. Het juridisch kader wordt gevormd door de bepalingen in de gemeentewet. Door de dynamiek van de maatschappelijke ontwikkelingen loopt de wetgever echter altijd enigszins achter bij de werkelijkheid. Raadsleden dienen alert te zijn en zelfs de schijn van belangenverstrengeling te vermijden, daar immers altijd uiteindelijk de geloofwaardigheid en de integriteit van de gemeente in het geding zijn.

In aanvulling op de verboden in artikel 15 van de gemeentewet verdienen de volgende punten aandacht:

- privaatpublieke samenwerkingsrelaties, waaronder ontwikkelingsovereenkomsten en overeenkomsten over sponsoring verdienen bijzonder de aandacht. Raadsleden dienen betrokkenheid bij dergelijke contracten (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen te voorkomen;
- leden van de raad vermijden aanmerkelijke financiële belangen in ondernemingen waarmee de raad zaken doet.

Bij artikel 2.3 komt de duale wetgeving om de hoek kijken. Als voor de uitvoering van beleid het College het wenselijk acht oud-raadsleden in te huren, is dit in principe een zaak van het College. Om de Raad de mogelijkheid te geven te controleren of een oud-raadslid geen misbruik maakt van zijn voormalige positie, is dit artikel opgenomen.

Artikel 2.3 heeft geen betrekking op het aangaan van dienstverbanden door oud-raadsleden binnen een jaar na beëindiging van de ambtstermijn. Wel wordt geadviseerd aan de individuele fracties indien deze situatie zich voordoet bij een van hun oud-raadsleden hiervan melding te maken in het fractievoorzitteroverleg.

Artikel 2, lid 6 is toegevoegd omdat er situaties op kunnen treden waarin een raadslid direct of indirect belang heeft bij de uitkomst van een raadsbesluit. Gedacht kan worden aan subsidiebesluiten, ruimtelijke ordeningsprocedures etc. De Gemeentewet spreekt zich in artikel 28 slechts uit over deelname aan stemming. Artikel 2, lid 6 heeft het over deelname aan de discussie bij een dergelijke onderwerp.

Nevenfuncties (artikel 3)

Het is vaak van aantoonbaar belang voor de gemeente dat raadsleden een nevenfunctie vervullen uit hoofde van hun ambt. Deze nevenfuncties moeten worden neergelegd bij het einde van de ambtstermijn. Deze nevenfuncties zijn herkenbaar aan de hand van de volgende criteria waarvan er tenminste één moet zijn vervuld:

1. aanbeveling, voordracht, keuze of benoeming geschiedt door de raad;

2. het betreft een functie in een orgaan, waarin de gemeente deelneemt of waar zij deel vanuit maakt;
3. er is een aantoonbaar belang voor de gemeente dat de nevenfunctie wordt vervuld door een raadslid;
4. men is benoemd vanuit een andere nevenfunctie, die uit hoofde van het ambt wordt vervuld.

Een dergelijke nevenfunctie wordt feitelijk vervuld vanuit het ambt en niet op eigen, persoonlijke, titel. Ingevolge het bepaalde in de gemeentewet komt een vergoeding voor de werkzaamheden, in de nevenfunctie verricht, ten goede van het raadslid. Uitgangspunt is voorts, dat onkosten, die worden gemaakt uit hoofde van de nevenfunctie in beginsel door het desbetreffende orgaan worden vergoed.

Met inachtneming van de wettelijke grenzen kunnen de leden van de raad overige nevenfuncties vervullen. Het raadslid maakt aanvaarding van een nevenfunctie onverwijld openbaar. De raadsgriffier ziet toe op de openbaarmaking en registratie van de nevenfuncties.

Indien het gaat om een nevenfunctie, die niet voldoet aan één van de vier bovengenoemde criteria, neemt het lid van de raad bij zijn overweging of hij deze kan aanvaarden de volgende gedragslijn in acht:

- een nevenfunctie mag nimmer in strijd zijn met het gemeentebelang; dit geldt ook wanneer een lid van de raad plaatsneemt in een comité van aanbeveling;
- om verstrengeling van belangen te voorkomen neemt hij, behoudens een uitdrukkelijk besluit daartoe van de gemeenteraad, geen zitting in besturen of raden van commissarissen van instellingen die voor hun exploitatie in belangrijke mate afhankelijk zijn van bijdragen van de gemeente in materiele zin of waar de gemeente in welke vorm dan ook is belast met het toezicht.
- **een nevenfunctie mag nooit het aanzien van de gemeenteraad schaden of de uitvoering van het raadslidmaatschap belemmeren.**

De beoordeling van de wenselijkheid van een nevenfunctie is in eerste instantie aan het gemeenteraadslid zelf. Door de registratie en het openbaar maken van nevenfuncties van raadsleden wordt maximale transparantie op dit punt betracht waardoor (achteraf) discussie kan ontstaan over de wenselijkheid van de nevenfunctie. Een voorbeeld van een mogelijk ongewenste nevenfunctie is het bestuurslidmaatschap van een instelling die voor een relatief groot deel afhankelijk is van gemeentelijke subsidies. Ongewenste situaties kunnen ook ontstaan door een aanmerkelijk financieel belang in een bedrijf dat regelmatig opdrachten uitvoert voor de gemeente of het optreden als gemachtigde voor of een bestuurslidmaatschap aanvaarden van een instelling of bedrijf dat een conflict heeft met de gemeente.

Informatie (artikel 4)

Van de leden van de raad wordt verwacht dat zij vertrouwelijk omgaan met informatie, die hen uit hoofde van hun functie ter beschikking staat en deze slechts te gebruiken voor het doel waarvoor de informatie is bedoeld. Het oneigenlijk gebruik van kennis uit hoofde van het lidmaatschap van de raad is niet aanvaardbaar. Het oneigenlijk gebruik wordt mede aanwezig geacht indien vertrouwelijke of geheime informatie openbaar wordt gemaakt. Afspraken over de communicatie naar de media zijn bindend en mogen niet door voortijdige openbaarmaking worden doorkruist.

Aannemen van geschenken (artikel 5)

Raadsleden krijgen regelmatig geschenken of geschenken aangeboden, waarbij het de intentie is om een goede relatie met de gemeente te onderhouden of blijk te geven van waardering. Voor het aannemen hiervan gelden de volgende gedragsregels:

1. relatiegeschenken met een door de ontvanger ingeschatte waarde hoger dan € 50,- worden niet geaccepteerd;
2. faciliteiten geboden door derden dienen in verband te staan met het functioneel handelen van de raadsleden en worden niet privé aangewend.

Declaraties (artikel 6)

Raadsleden ontvangen een vaste onkostenvergoeding. In bijlage 1 is aangegeven welke kostencomponenten daar onder vallen. Deze onkosten komen derhalve niet voor declaratie in aanmerking.

De Raad kan een aparte declaratieregeling opstellen voor kostencomponenten die niet onder de vaste onkostenvergoeding vallen. Gedacht kan worden aan de kostensoorten cursussen/congressen met bijbehorende reis- en verblijfskosten en kinderopvang. Voor 1 januari 2004 zal met de Raad overleg plaatsvinden over de mogelijkheden van een dergelijke aparte declaratieregeling. Tot die tijd kan een raadslid geen kosten declareren bij de gemeente Leiden, met uitzondering van hetgeen gesteld in artikel 6.1.

Uit artikel 6.1 volgt ook dat indien de raad daartoe expliciet besluit, een raadslid een uitnodiging voor een buitenlandse reis kan aanvaarden. Het gemeentelijk belang is doorslaggevend voor de besluitvorming. Partners mogen niet mee op kosten van de gemeente. Vooraf dient inzicht gegeven te worden in de zakelijke kosten, die aan de reis zijn verbonden. Uitgegaan wordt daarbij van een sobere en doelmatige uitvoering van de reis, mede gezien het kostenpeil in het land van bestemming. Persoonlijke kosten komen niet voor vergoeding in aanmerking. De griffier ziet toe op het voldoen aan deze voorwaarde. Van de reis wordt een verslag opgesteld.

Gebruik gemeentelijke voorzieningen (artikel 7)

Gemeentelijke faciliteiten die een voordeel vormen ten laste van de gemeente dienen uitsluitend ten behoeve van het uitoefenen van het raadslidmaatschap te worden gebruikt. Hieronder vallen de ter beschikking gestelde repro, fractiekamers met telefoon en computer/internet aansluiting, vakliteratuur ter beschikking in de leeskamer etc.

Met ingang van 1 januari 2001 is de kostensoort fax/PC onder de bedrijfsvoering van de gemeente gebracht. Een afzonderlijke Regeling zal voorzien in de beschikbaarstelling van de faciliteiten en de voorwaarden waaronder dat gebeurt.

Griffiemedewerkers (artikel 8)

De griffiemedewerkers worden aangesteld door de Raad. Het is niet zinvol geacht een aparte gedragscode voor griffiemedewerkers op te stellen. Daarom wordt met dit artikel geregeld dat de griffiemedewerkers onder de ambtelijke gedragscode vallen, zodra die is opgesteld.

BIJLAGE 1

Bijlage vaste onkostenvergoedingen

1. Opbouw onkostenvergoedingen

Naast vergoedingen voor nader aangeduide kosten zoals reis- en verblijfkosten, hebben de ambtsdragers aanspraak op een vaste (forfaitaire) onkostenvergoeding. Bij de opbouw van de vaste of forfaitaire onkostenvergoeding voor gemeentebestuurders zijn de volgende kostencomponenten gehanteerd:

A. Representatie

Representatie (koffie, thee, hapjes, drankjes, etentjes met zakelijke relaties, attenties e.d.). Tevens worden onder deze categorie begrepen de noodzakelijke kosten voor de representatie die door de partner worden gemaakt in verband met de functie-uitoefening als politieke ambtsdrager. Voorbeelden zijn uitgaven en (reis)kosten verbonden aan bezoeken van zieken, bejaarden, 100-jarigen en het bijwonen van georganiseerde activiteiten, bijeenkomsten en recepties.

B. Vakliteratuur

Uitgaven voor (abonnementen voor) vakliteratuur, losbladige uitgaven, naslagwerken.

C. Contributies (verenigingen)

Contributies/lidmaatschappen: lidmaatschap vakbond, belangenvereniging, beroepsvereniging, bestuurdersvereniging e.d.

D. Telefoonkosten

De kosten van zakelijke gesprekken waaronder ook van de mobiele telefoon. De kosten van telefoonabonnementen vallen niet onder de vaste kostenvergoeding.

E. Bureaukosten en porti

Pennen, potloden, papier, zakelijke agenda e.d. tevens de kosten voor het verzenden van post en het kopiëren van stukken.

F. Giften

Zakelijke giften die de politieke ambtsdrager louter als zodanig doet, en die men als privé-persoon niet zou hebben gedaan, aan inzamelingsacties, collecties e.d. (in de regel voor plaatselijke en/of regionale doeleinden). Giften aan een politieke partij of verkiezingscampagne maken hier geen deel van uit.

G. Fractiekosten

Bijdragen in de kosten van fractieassistenten en secretariaat, fractieweekend.

H. Representatieve ontvangsten aan huis

Hieronder vallen de kosten verbonden aan ontvangsten in de eigen woning die direct verband houden met de uitoefening van het ambt in het eigen huis (consumptieve verstrekkingen e.d.).

I. Excursies

Excursies die worden gevolgd ten behoeve van de uitoefening van het politieke ambt (inclusief reis- en verblijfskosten).